การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Participatory Administration in Early Childhood Education Management of Child Development Centers under the Department of Local Administration, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

กนกวรรณ มีศิริ[1*] และ จิดาภา เบญจธัชพร[2]

Kanokwan Meesiri[1*] and Jidapa Benjathatchapawn[2]

[1]นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดประทุมธานี 12000*

[2]อาจารย์ประจำ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดประทุมธานี 12000

[1]Graduate student in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Rangsit Universit, Phahonyothin Rd, Lak-hok, Patumtanee, Thailand 12000*

[2]Lecturer in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Rangsit Universit, Phahonyothin Rd, Lak-hok, Patumtanee, Thailand 12000

**Corresponding author, E-mail:sweetjai109855@yahoo.com*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีจำนวน 311 แห่ง ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรโดยการเปรียบเทียบตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้จากแบบสอบถามโดยภาพรวม พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.62, SD = 0.97) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}$=3.58, SD =0.94) อย่างไรก็ดี พบว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}$ =3.43, SD =1.07) และการมีส่วนร่วมปฏิบัติการ ($\bar{X}$=3.20, SD =1.06) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในภาพรวม พบว่า

มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก 2 ลำดับ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}$ = 3.80, SD = 0.94) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{X}$ = 3.70, SD =0.94) ส่วนในด้านมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\bar{X}$ = 3.57, SD =0.94) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X}$= 3.13, SD = 1.03) และด้านบุคลากร ($\bar{X}$ = 2.94, SD = 1.24) ตามลำดับ ดังนั้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การบริหารงานในทางตรงหรือทางอ้อม ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและ 4) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

คำสำคัญ: *การบริหารแบบมีส่วนร่วม การจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก*

Abstract

This research aims to study the participatory administration in early childhood education management of child development centers under the department of local administration Phra Nakhon Si Ayutthaya Province and compare with the operation of child care centers. The sample used in this study was the head of the Child Development Center, Department of Local Government Ayutthaya Province, in a total of 311 centers. The researchers conducted a proportional stratified random sampling. Sampling was performed by comparing the proportion of the population of the finished table Krejcie and Morgan and the sample for the study consisted of 175 parents. Tool used in this research was a questionnaire. The data analyzed were percentage, mean and standard deviation. The research findings were participatory administration in early childhood education management of child development centers under the Department of Local Administration, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province from the query, overall, was found that shared-benefit administration was at a high level ($\bar{X}$ =3.62, SD = 0.97), followed by participation in decision making ($\bar{X}$ =3.58, SD =0.94). However, the participatory administration in evaluation ($\bar{X}$ =3.43, SD = 1.07) and implementation ($\bar{X}$ =3.20, SD =1.06) were in medium level. According to the operation of early childhood development centers, e it was found that , in overview, the operation of early childhood development centers was at a high level, and the top two items were management of child development centers ($\bar{X}$ = 3.80, SD = 0.94), academic programs and activities ($\bar{X}$ = 3.70, SD = 0.94). According to the operation of early childhood development centers, buildings, environment and safety were at a medium level ($\bar{X}$ = 3.57, SD = 0.94), the network promotes early childhood development ($\bar{X}$= 3.13, SD = 1.03) and personnel ($\bar{X}$ = 2.94, SD = 1.24), respectively. So the administration is engaged in management, directly or indirectly, which included: 1) participation in decision making, 2) participation in practice, 3) participation in the evaluation and 4) participation in benefits.

Keywords: *participation management, early childhood education management, child development*

1. บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้ระบุไว้ในหมวด1 มาตรา 8 และมาตรา 9 (6) ที่ระบุไว้ว่า กระบวนการจัดการศึกษาควรมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชนและองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นและหมวด 4 มาตรา 29 ระบุให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษามีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆเพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน เช่นเดียวกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาควรเน้นให้สอดคล้องกับความต้องการของคนส่วนใหญ่ในชุมชนโดยพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันและสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็ก เป็นต้น

จากการศึกษาสภาพปัญหาตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี)ระยะยาวพ.ศ. 2550 – 2559 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 :15) ซึ่งพบว่า การพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมยังขาดการ บูรณาการของงานด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งยังขาดการมีส่วนร่วมการประสานกับครอบครัว ชุมชน สังคมอย่างมีประสิทธิภาพและจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ทันเหตุการณ์สอดคล้องกับผลการศึกษาเอกสารของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัยพ.ศ.2551 (กระทรวงศึกษาธิการ ,2551: 1)

จะเห็นได้ว่า การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดการบริหารแบบมีส่วนร่วมอาจทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้นจึงควรให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยยึดหลักกระบวนการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ 1) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข 2550:16-17)

บวรลักษณ์ ศักดิ์วิไลพร (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้านคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมประเมินผลอยู่ในระดับมาก แต่ผลการวิจัยของพระมหาสมศักดิ์ สติสฺมปนฺโน (สินนา) (2556) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลโนนหวาย อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

จากความสำคัญและปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยพบว่า มีการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีงานวิจัยจำนวนไม่มากนัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อให้ได้แนวทางที่

เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาปฐมวัยในรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งมีจำนวน 311 แห่ง ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรโดยการเปรียบเทียบตารางสำเร็จรูปได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีการจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงและนำไปทดลองใช้ก่อนนำไปเก็บข้อมูล

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ทั้งหมดและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดเป็นเพศหญิงร้อยละ 99.43 อายุระหว่าง 41-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.86 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 92.57 การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้จากแบบสอบถาม โดยภาพรวมพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.62, SD = 0.97) และการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางมี 3 ลำดับ ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}$= 3.58, SD = 0.94) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}$= 3.43, SD = 1.07) และการมีส่วนร่วมปฏิบัติการ ($\bar{X}$= 3.20, SD =1.06) ส่วนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผนกำหนดกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก($\bar{X}$= 4.58, SD = 0.67)และครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดทำแผน พัฒนาโดยกำหนดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลายตามปรัชญาการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X}$ = 4.55, SD = 0.86) 2) การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดให้ครูมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ ของเล่น ให้มีความสะอาดและปลอดภัยอยู่เสมอ($\bar{X}$ = 4.79, SD = 0.49) และให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เข้าร่วมเป็นกรรมการจัดทำหลักสูตรปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}$ = 4.28, SD = 0.98) 3)การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งเสริมให้ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับทุนการ

ฝึกอบรมจากการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 4.25, SD = 1.00) และครูได้ปฏิบัติงานในอาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย ($\bar{X}$= 4.15, SD = 0.82) 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}$ = 4.49, SD = 0.75) และจัดให้ครูมีการประเมินผลความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}$= 4.19, SD = 0.87)

นอกจากนี้มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในภาพรวม พบว่า มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก 2 ลำดับได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}$=3.80, SD = 0.94) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{X}$=3.70, SD =0.94) ส่วนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในระดับปานกลางมี 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\bar{X}$=3.57, SD = 0.94) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X}$= 3.13, SD = 1.03) ด้านบุคลากร ($\bar{X}$=2.94, SD = 1.24) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบว่า มีการให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดทำแผนพัฒนาโดยกำหนดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลายตามปรัชญาการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X}$ = 4.55, SD = 0.86) และจัดให้ครูมีการประเมินผลความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}$ = 4.19, SD = 0.87) 2) ด้านบุคลากร พบว่า ครูได้รับทุนการฝึกอบรมจากการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$= 4.25, SD = 1.00) และมีการสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของตนกับศูนย์อื่นๆในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X}$ = 3.63, SD = 0.96) 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ ของเล่น ให้มีความสะอาดและปลอดภัยอยู่เสมอ ($\bar{X}$ = 4.79, SD = 0.49) และครูได้ปฏิบัติงานในอาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย ($\bar{X}$= 4.15, SD = 0.82) 4)ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผน กำหนดกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}$= 4.58, SD = 0.67) และครูมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรปฐมวัยของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ($\bar{X}$ = 4.49, SD = 0.75) 5) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผน การจัดตั้งชมรมครูผู้ดูแลเด็กเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย($\bar{X}$= 3.97, SD = 1.03) และครูได้มี โอกาสจากการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสมาชิกของ ชมรมครูผู้ดูแลเด็ก ($\bar{X}$ =3.75, SD =1.03)

5. การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1.จากการศึกษาโดยภาพรวม พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในผล ประโยชน์ มีการเน้นให้ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับ ทุนการฝึกอบรมจากการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะใน

การปฏิบัติงานและได้จัดให้ครูได้ปฏิบัติงานในอาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความมั่นคง แข็งแรงและปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้กำหนด ไว้ว่า ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการปฐมนิเทศหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ รวมทั้งการอบรมและศึกษา ดูงาน การนิเทศติดตามการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและส่งเสริมสนับสนุนการให้ทุนการศึกษา แก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กและ พนักงานจ้างในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักเกณฑ์และฐานะทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ และศูนย์พัฒนา เด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่และจัดภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะมีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก (มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น2553: 12-21)

2. จากการศึกษา พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผน กำหนดกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและส่งเสริมครูผู้สอนมีส่วนจัดทำแผนพัฒนาโดยกำหนดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลายตามปรัชญาการศึกษาปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับโคเฮน และอัฟฮอฟ Cohen & Uphoff (1981) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนารวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

3. จากการศึกษา พบว่า ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการประเมินผลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดให้ครูมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูมีโอกาสในการประเมินผลความ พึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐาน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับ คู่มือหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตร กำหนดวิธีการนำหลักสูตรไปใช้ตลอดจนการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้การจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาบรรลุผล เด็กมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดเมื่อหลักสูตรสถานศึกษา เสร็จแล้วควรกำหนดให้มีการประเมินก่อนนำหลัก สูตรไปใช้ อาจให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัยตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร องค์ประกอบต่างๆของหลักสูตรที่จัดทำแล้วประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบว่านำไปใช้ได้ดี เพียงใด ควรปรับปรุงแก้ไขเรื่องใดและประเมินหลังการใช้หลักสูตรครบแต่ละช่วงอายุ 3 ขวบ 4 ขวบ 5 ขวบ เพื่อสรุปผลหลักสูตรที่จัดทำและจะได้ปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น (สำนักวิชาการและมาตรฐาน, 2546: 41- 42)

4. จากผลการศึกษา พบว่า ด้านการบริหาร แบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เน้นให้ครูมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ ของเล่นให้มีความสะอาดและปลอดภัยอยู่เสมอ และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เข้าร่วมเป็นกรรมการจัดทำหลักสูตรปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของผู้นำเครือข่าย

ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การปฏิบัติงานของผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็กด้านการจัดสภาพแวดล้อมต้องมีการดูแลบริเวณโดยรอบให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย รวมทั้งเครื่องภายในสนามให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์เมื่อเกิดการชำรุดต้องมีการแจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการ ซ่อม นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กต้องจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและ ภายนอกห้องเรียนที่เอื้อให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้มีผลให้เด็กได้รับการพัฒนาจากการเข้าสัมผัสสภาพแวดล้อม ด้วยตัวของเด็กเอง (ดวงกมล จงเจริญ, 2552)

6. บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีผู้ให้ข้อมูล คือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แจกแบบสอบถามจำนวน 175 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 175 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

จากการศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อส่งเสริมให้เกิดประโยชน์มากขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.การบริหารแบบมีส่วนร่วม ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจควรมีการส่งเสริมให้ผู้ ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

2. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรเอกชนควรมีส่วน ร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสร้างผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติงานทำให้มีการพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูได้เป็นอย่างดี

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในด้านส่งเสริมเครือข่ายและพัฒนาเด็กปฐมวัยพบว่าอยู่มีในระดับน้อย ซึ่งอันที่จริงแล้วการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างมาก จึงควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการประสานเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นและควรมีการสร้างเครือข่ายนักวิชาการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากสถาบันอุดมศึกษา

4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในด้านบุคลากรควรเน้นให้บุคลากรครูมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการให้แก่ครูเพื่อส่งเสริมขวัญกำลังใจและควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประ เมินผลการทดสอบความรู้และทักษะด้านจิตวิทยาเด็กเล็กของครูผู้ดูแลเด็กที่ได้รับการบรรจุใหม่

5. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ต่างกัน มีการมีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมตามมาตราฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ต่างกัน ส่วนอายุและวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมตามมาตราฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางการบริหาร งานในการจัดการศึกษาปฐมวัยของหน่วยงานระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ควรจะมีการศึกษาวิจัยการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอื่นเพื่อให้มีการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

7.กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.อุทัย บุญประเสริฐ ดร.จิดาภา เบญจธัชพร อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.มะลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ ที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ตลอดช่วงการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ประกอบด้วย ดร.เจริญศรี พันปี นายอารักษ์ พัฒนถาวร และนางสุดใจ สละตัน ขอขอบคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบล/ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/คณะครูผู้ดูแลเด็กจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทุกแห่ง

8.เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.(2551).หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร.

ดวงกมล จงเจริญ. (2552).สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บวรลักษณ์ ศักดิ์วิไลพร.(2553).ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1.

พระมหาสมศักดิ์ สติสมฺปนฺโน (สินนา) (2556) ปริญญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย .

สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.(2550).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545, กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ . (2550). นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5ปี) ระยะยาวพ.ศ.2550-2559 กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.

สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น.กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553) มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

สำนักวิชาการและมาตรฐาน. (2546). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 สำหรับเด็กอนุบาล 3-5 ปี,กรุงเทพมหานคร.

Cohen, John M and Uphoff, Norman T, 1981 Rural Development and Measure for Project Design Implementation and Evaluation Rural Participation: Concept: Development Committee Center for international Studies. New York: Cornell University Press.